

Margrethehaven i Valby, København - Indvielse og den første ibrugtagning

**Delrapport fra forskningsprojektet 'Mødesteder som
løftestang for social mobilisering'**

Anna Romby Nielsen, Christine Benna Skytt-Larsen, Emilie Hippe Brun,
Tille Lau Græbe, Mollie Ethelberg Rasmussen, Matilde Hagedorn-
Rasmussen og Anne Gravsholt Busck

Titel

Margrethehaven i Valby, København - Indvielse og den første ibrugtagning. Delrapport fra forskningsprojektet 'Mødesteder som løftestang for social mobilisering'

Forfattere

Anna Romby Nielsen, Christine Benna Skytt-Larsen, Emilie Hippe Brun, Tille Lau Græbe, Mollie Ethelberg Rasmussen, Matilde Hagedorn-Rasmussen og Anne Gravsholt Busck

Bedes citeret

Nielsen, A.R., Skytt-Larsen, C.B., Brun, E.H., Græbe, T.L., Rasmussen, M.E., Hagedorn-Rasmussen, M., og Busck, A.G. (2025): Margrethehaven i Valby, København - Indvielse og den første ibrugtagning. Delrapport fra forskningsprojektet 'Mødesteder som løftestang for social mobilisering'. IGN-rapport, oktober 2025. Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning, Københavns Universitet, Frederiksberg. 31s. ill.

Udgiver

Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning
Københavns Universitet
Rolighedsvej 23
1958 Frederiksberg C
ign@ign.ku.dk
www.ign.ku.dk

Ansvarshavende redaktør

Vivian Kvist Johannsen

Faglig kvalitetssikring

Maria Heegaard-Poulsen, IGN
Ansaret for udgivelsens indhold er alene forfatternes

ISBN

978-87-89822-42-6

Layout

Anna Romby Nielsen

Fotos

Anne Gravsholt Busck, Emilie Hippe Brun, Christine Benna Skytt-Larsen, Mollie Ethelberg Rasmussen og Trine Agervig Carstensen

Publicering

Rapporten er publiceret på www.ign.ku.dk

Gengivelse er tilladt med tydelig kildeangivelse

Skriftlig tilladelse kræves, hvis man vil bruge instituttets navn og/eller dele af denne rapport i sammenhæng med salg og reklame.

Margrethehaven i Valby, København

- Indvielse og den første ibrugtagning

Delrapport fra forskningsprojektet 'Mødesteder som løftestang for social mobilisering'

Følgende rapport om indvielse og den første ibrugtagning af byrummet Margrethehaven i Valby, København er en delleverance i forskningsprojektet "Mødesteder som løftestang for social mobilisering" ved Københavns Universitet. Forskningsprojektet løber i perioden 2021-2028 og har til formål at undersøge fem nye byrum etableret i og omkring almene boligområder. Projektet beskæftiger sig med spørgsmål om, hvorvidt disse byrum kan bidrage til at danne møder og sociale relationer mellem udsatte borgere og andre borgergrupper, styrke lokal stedstilknytning, bidrage til en forbedring af beboeres hverdagsliv; og potentielt bidrage til social integration.

De undersøgte byrum er blandt andet finansieret af Realdania og Lokale og Anlægsfonden (LOA) i forbindelse med kampagnen Fælles Rum. Kampagnen Fælles Rum blev lanceret i 2018, og for at ansøgere kunne modtage støtte til etableringen af et nyt byrum, var det et krav, at det kunne dokumenteres, at *"by- eller boligområdet [som byrummet skulle etableres i] er væsentligt socialt udfordret"* (Realdania & Lokale og Anlægsfonden, 2018). De byrum som blev udvalgt til realiseringsstøtte, og som undersøges i dette forskningsprojekt er: *'Margrethehaven'* i boligområdet Folehaven i Valby, København, *'Friheden'* i boligområdet Lindholm på Østerbro, Nykøbing Falster, *'Den Grønne Arena'* i bydelen Aalborg Øst, Aalborg samt *'Nørrebro Samles På Banen'* med projekterne *'Bevægelsestørvet'* i Lundtoftegade og *'Boldspilslaboratoriet'* i Titanparken på Nørrebro, København.

Rapporten er skrevet på baggrund af data indsamlet i forskningsprojektets anden af fire felfaser. I denne felfase er det undersøgt, hvordan byrummet Margrethehaven italesættes af forskellige aktører, hvem der bruger det og til hvad. Desuden er det faktiske ejerskab såvel som det oplevede ejerskab af byrummet blevet afsøgt.

'Bananbæreren' skulptur skabt af elever fra Kirsebærhavens Skole - foto Trine Agervig Carstensen

Anvendte metoder

Projektets anden feltfase er baseret på to feltstudier, ét på Margrethehavens officielle indvielsesdag den 8. maj 2025 og ét fire måneder senere, i perioden 11.-13. september 2025. Under det første feltstudie benyttede vi deltagerobservation og voxpop, under det andet blev der gennemført observationsstudier, lavet fotodokumentation, voxpop, fokusgruppeinterviews og en spørgeskemaundersøgelse. De enkelte dataindsamlingsmetoder beskrives nedenfor.

Dataindsamling er foretaget af: Tille Lau Græbe, Emilie Hippe Brun, Mollie Ethelberg Rasmussen, Matilde Hagedorn-Rasmussen, Anna Romby Nielsen, Christine Benna Skytt-Larsen, Anne Gravsholt Busck og Trine Agervig Carstensen.

Deltagerobservation

Ved indvielsen af Margrethehaven var vi til stede og deltog i arrangementet. Her blev der lavet deskriptive feltnoter omkring den oplevede stemning, inviterede talere og deres italesættelse af byrummet, antallet af besøgende og karakteristik af disse samt de forskellige events omkring arrangementet, herunder folkekøkken, gratis pandekager og koncert med et lokalt orkester. Til at støtte analysen af feltnoterne blev de officielle indvielsestaler optaget og transskriberet for på denne baggrund at undersøge, hvilke narrativer der var fremtrædende i omtalen af Margrethehaven.

Voxpop

I forbindelse med indvielsesdagen den 8. maj 2025 blev der foretaget 65 voxpop-interviews med besøgende til arrangementet. Her spurgte vi ind til de besøgendes adresser (3B Folehaven, omkringliggende villakvarter, andet sted), deres brug af stedet før etableringen af Margrethehaven, deres forventede brug af Margrethehaven, efter indvielsen samt eventuel interesse i at deltage i et fokusgruppeinterview ved vores genbesøg i september 2025.

Ved vores genbesøg 11.-13. september 2025 foretog vi yderligere 27 voxpop-interviews med besøgende, der blev truffet i forbindelse med observationsstudier i Margrethehaven. Her blev der spurgt ind til hyppigheden af deres besøg i Margrethehaven, deres brug af byrummet, hvorvidt personen oplever at møde nye mennesker dér samt vedkommendes bopæl.

Observationsstudier

På dagen for indvielsen af Margrethehaven foretog vi en gåtur i lokalområdet og kiggede på gård-
rummene i hele 3B Folehaven. Derudover besøgte vi de steder, vi tidligere havde undersøgt i
forbindelse med forskningsprojektets baselinestudie (Skytt-Larsen et al., 2023), herunder Vigerslev
Bibliotek, butikstorvet og legepladsen på Kirsebærhavens Skole – og noterede visuelle forandringer.

Derudover, foretog vi et systematisk observationsstudie i forbindelse med vores genbesøg i september
2025. Der blev foretaget fire observationer á 30 minutter om dagen (formiddag, middag, eftermiddag
og aften) på hhv. to hverdage (torsdag den 11. september og fredag den 12. september 2025) og én
weekenddag (lørdag den 13. september 2025). Her observerede vi aktiviteten i Margrethehaven og
noterede både personer, der blot passerede igennem, og personer, der gjorde ophold samt deres
aktivitet der. Det er værd at bemærke, at weekendobservationerne faldt sammen med Folehave-
festivalen, hvilket betyder at middagsobservationen blev foretaget lige op til festivalens åbning
klokken 13, eftermiddags-observationen foregik under festivalen, og aftenobservationen fandt sted
umiddelbart efter festivalen sluttede. Observationerne var således ikke repræsentative for en
almindelig weekenddag, hvilket blandt andet kom til udtryk i en overvægt af førstegangsbbrugere blandt
de 13 voxpop, der blev foretaget lige op til eller under festivalen.

Da vi i forskningsprojektet er interesserede i beboere og besøgendes brug af Margrethehaven, noterede
vi ikke mennesker, som tydeligvis var på arbejde i Margrethehaven som 'brugere'. Dette har især
betydning for de observationer, der blev foretaget om lørdagen, hvor de mange mennesker, som var i
gang med at gøre klar til festivalen, derfor ikke fremgår af observationsdata.

Fokusgruppeinterviews

Torsdag den 11. september afholdt vi et fokusgruppeinterview med professionelle interessenter¹. Dette
interview omhandlede den generelle brug af Margrethehaven, herunder faciliterede og ikkefaciliterede
aktiviteter, Margrethehavens betydning for lokalområdet samt byrummets potentiale som løftestang
for social integration.

¹ Følgende personer blev inviteret til at deltage i fokusgruppeinterviewet, men havde enten ikke mulighed for at deltage
eller vendte ikke tilbage på vores henvendelse: Mustafa Al-Bazy (KK), Jacob Kamp (1:1 Landskab), Ann Christina Pallego
(Mit Kvarter), Iris Gausbo & Henrik Bolberg (3B) og repræsentanter for drift Park Kirker og Renhold i Københavns
Kommune.

De deltagende interessenter var:

- Anna Hassel, arkitekt og projektleder for Fælles Rum hos Lokale- og Anlægsfonden
- Filmon Nørgaard-Gebro, Kulturansvarlig i den boligsociale helhedsplan Mit Kvarter
- Iben Ravn, børnekulturkonsulent hos Kultur og Fritid Valby, Københavns Kommune
- Maria Elborg Noer, leder af den boligsociale helhedsplan Mit Kvarter
- Niels Jakubiak Andersen, stifter og administrerende direktør i virksomheden Næste
- Thea Jeppesen, anlægsprojektleder for Margrethehaven i Teknik- og Miljøforvaltningen, Københavns Kommune
- Villy Sørensen, beboerformand for 3B Folehaven

Lørdag den 13. september 2025 afholdt vi et fokusgruppeinterview med tre beboere fra lokalområdet. To beboere; Noufissa og Maria, var med fra starten, mens den tredje beboer, Jakob, først kom da interviewet allerede var i gang, men blev og fortsatte samtalen, efter de to første var gået. Interviewet omhandlede beboernes brug af og tanker om Margrethehaven både før og efter etableringen.

De deltagende beboere var:

- Noufissa, beboer i 3B Folehaven
- Maria, beboer i SAB Elleparken
- Jakob, beboer i SAB Elleparken

Begge interview blev optaget og efterfølgende transskriberet.

Facebook

I forbindelse med henvendelse af beboere til fokusgruppeinterviewet, skrev vi en besked i Facebook-gruppen '*Vores Folehaven*', som blev slået op den 8. september 2025. Her blev beboerne inviteret til at deltage i fokusgruppeinterviewet og give deres mening om Margrethehaven til kende. Ingen af de fremmødte til fokusgruppeinterviewet var blevet henvendt via Facebook, men opslaget affødte et par kommentarer, herunder ønsker om et halvtag og ærgrelse over, at '*Sneglen*' var blevet fjernet. Opslaget er efterfølgende blevet slettet fra gruppen.

Spørgeskemaer indsamlet på Folehavefestivalen

I forbindelse med Folehavefestivalen, som fandt sted i Margrethehaven den 13. september 2025, havde vi en stand på festivalen. Her blev der indsamlet 39 spørgeskemaer fra deltagere. Spørgsmålene var identiske med de anvendte spørgsmål til voxpop ved genbesøget, bortset fra at der i spørgeskemaet var tilføjet svarmuligheder. Festivalen er en velbesøgt og stor begivenhed i området, og den gav derfor en mulighed for at udvide antallet af respondenter. I forlængelse af indsamlingen af spørgeskemaer snakkede vi desuden med besøgende og spurgte ind til, hvad de synes om Margrethehaven, hvordan de bruger byrummet og om de følte, at det mangler noget. Den uformelle snak ved standen, hvor deltagerne selv kunne vælge at komme forbi, gjorde samtalerne tilgængelige for flere og vi fik på den måde snakket med en bred repræsentation af besøgende. Under festivalen blev der nedskrevet feltnoter på baggrund af samtalerne med besøgende og den oplevede stemning på pladsen.

Indvielse af byrummet Margrethehaven

Som det tredje af de fem byrum i Realdania og Lokale- og Anlægsfondens Fælles Rum-kampagne blev Margrethehaven ved Folehaven indviet torsdag den 8. maj 2025. Det var en solskinsdag med blå himmel og let brise.

Allerede inden arrangementet gik i gang, var pladsen fyldt med børn, der legede og spillede bold, og voksne, der sad ved bord-bænke-sæt nær det nyopførte orangeri. Der var også en del ældre borgere til stede, og stemningen var glad og livlig. Blandt de besøgende var en overvægt af personer fra 3B Folehavens almene boliger og de nærliggende villaer, men også besøgende fra omkringliggende boligkvarterer var til stede, herunder Grønttorvet, og andre steder i Valby. Vi talte desuden med nogle få besøgende, som kom fra andre dele af København og resten af Sjælland, og som enten havde tilknytning til Folehaven eller de finansierende fonde.

Til indvielsen fremstod Margrethehaven grøn med nyplantede blomster og planter og i Orangeriet blev der serveret kaffe og kage. I den anden ende af pladsen, op mod vejen Kirsebærhaven, delte Amus Crepes, en nyopstartet pandekagebod, gratis pandekager ud. Nær ved var en popcornmaskine, som blev drevet af socialt ansatte i 'lommepengejobs'.

Kø ved pandekagebuden. Både børn, voksne og ældre var til stede ved indvielsen - foto Anne Gravsholt Busck

Midt i byrummet var der placeret en mikrofon, og mange besøgende samlede sig her for at lytte til talerne. Maria Elborg Noer, leder af den boligsociale helhedsplan Mit Kvarter, bød velkommen til det nye byrum og pointerede, at planlægningen og etableringen havde været en *“vild”* proces, der var 8 år undervejs. Hun var glad for, at *“dette fantastiske byrum”* nu kunne indvies og blive et samlingspunkt for hele Folehavekvarteret.

Herefter gav hun ordet til beboerformanden i Boligforeningen 3B Folehaven, Villy Sørensen. Han lagde også vægt på byrummet som et samlingspunkt for lokalområdets fællesskab og aktiviteter, og nævnte flere kommende arrangementer. Han beskrev Margrethehaven som et sted, *“hvor venskaber kan opstå, og pladsen bruges til at mødes, grine og skabe sammen”*. Han understregede dog også, at fællesskaber ikke er noget, der opstår af sig selv, men *“noget, der skal skabes af nogen”*, og at det desuden var vigtigt, at beboerne selv tager ansvar for at passe på det nye byrum.

Den næste taler var Anna Hassel, projektleder for Fælles Rum LOA, som har medfinansieret Margrethehaven. Hun leverede en fagorienteret og formel tale om det nye byrum. Først forklarede hun om LOA's arbejde for at skabe bedre rammer for fritidslivet og hvordan det bebyggede miljø kan medvirke til at forbedre sociale relationer. Derefter forklarede hun, hvordan visionen om et nyt byrum i Folehaven, som skulle finansieres gennem Fælles Rum-puljen, opstod ved, at *“(...) en boligforening ville noget, og en områdefornyelse skubbede på”*.

Dagens sidste taler var borgmester for Københavns Teknik- og Miljøforvaltning, Line Barfod. Hun talte om, hvordan Margrethehaven havde været længe undervejs, men var værd at vente på. Hun italesatte ligeledes byrummet som et sted med plads til alle og med mange muligheder for en diversitet af aktiviteter. Hvor Villy Sørensen havde fokus på det lokale fællesskab og lokale behov, udvidede Line Barfod visionen til et ønske om, at byrummet vil blive *“(...) et sted, de lokale vil bruge, men som andre også vil komme til”*. Hun sammenlignede stedet med Karens Minde Kulturhus, der har været et trækplaster for udefrakommende til København SV. Endelig lagde Line Barfod vægt på elementer af bæredygtighed ved pladsen. Hun forklarede, at der er taget højde for biodiversitet med plads til insekter og fugle og bevaring af gamle træer, og at der har været fokus på genbrug i byggeriet af Orangeriet. Mod slutningen af talen kunne hun officielt afsløre byrummets nye navn, ‘Margrethehaven’ og fortalte, at navnet var blevet vedtaget ved en afstemning blandt beboere i 3B Folehaven.

Under indvielsen blev der holdt taler under et stort træ midt i Margrethehaven - foto Anne Gravsholt Busck

Efter talerne spillede Brass Bandet TRUT. Mange besøgende satte sig i mindre grupper ved langborde og lyttede, snakkede og spiste mad tilberedt af ‘Folehavens maddamer’. Imens fortsatte børnene deres leg, blandt andet sammen med den lokale fodboldklub, Valby United, som faciliterede aktiviteter.

Forandringer i lokalområdet

Siden forskningsprojektets baselinestudie som fandt sted i 2021-22 (Skytt-Larsen et al., 2023), er der sket en række fysiske forandringer i lokalområdet. Foruden tilblivelsen af Margrethehaven er der plantet nye træer rundt omkring på 3B Folehavens udendørsarealer og flere beboere i stueetagen har fået adgang til et lille stykke privat have med en trappe ned fra deres lejlighed, ligesom der i nogle gårdrum er etableret fælles plantekasser.

I et af gårdrummene er der blevet etableret store højbede med automatisk vandingssystem og et drivhus. Under vores observationsstudier mødte vi nogle beboere, der fortalte, at disse bede blev etableret i 2021 på initiativ fra en tidligere medarbejder hos Mit Kvarter, Asger Arnbjørn, der på daværende tidspunkt var ansat for at etablere Kirsebærhavens Planteskole, et socialøkonomisk projekt, som var en del af Fælles Rum-kampagnen. Dette projekt blev dog nedlagt efter 1½ år, hvorefter 'Folehavekvarterets Grønne Fællesskab' blev dannet. Denne gruppe driver i dag plantekasserne og drivhuset på frivillig basis med tilknytning til Mit Kvarter (Mit Kvarter, udat.). Beboerne fortalte desuden, at de frivillige i Folehavekvarterets Grønne Fællesskab er en blandet gruppe bestående af beboere fra 3B Folehaven og de nærliggende villaer.

'Folehavens Grønne Fællesskab' dyrker blomster, grøntsager og højbede - foto Anne Gravsholt Busck

Siden baselinestudiet er der, foruden de fysiske forandringer, sket nogle mindre synlige, men ikke desto mindre væsentlige forandringer, som kan få en betydning for den fremtidige brug af Margrethehaven.

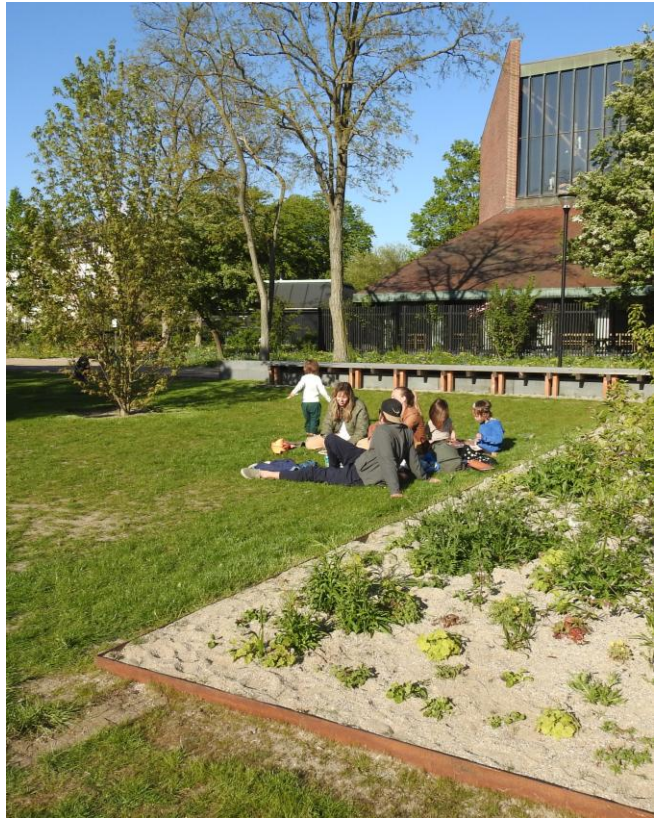
I 2022 trådte en skolereform i kraft, hvor Kirsebærhavens Skole blev slået sammen med en anden lokal skole, og eleverne blev fordelt således, at Kirsebærhavens Skole ikke længere skulle have udskolingselever. Med denne struktur fulgte også et nyt navn, Harrestrup Å Skole. I sommeren 2025 blev sammenlægningen imidlertid tilbagerullet, så den lokale skole har fået sit gamle navn tilbage og har igen elever fra 0.-9. klasse (Københavns Kommune, 2025). Dette betyder, at børn fra mange aldersgrupper igen har let adgang til Margrethehaven både i, og udenfor skoletiden.

I 2021 blev Den Fysiske Helhedsplan for 3B Folehaven stemt igennem. Denne proces vil for alvor gå i gang i efteråret 2025, hvilket i fokusgruppeinterviewet med interessenter flere gange bliver nævnt som noget, der vil få indflydelse på brugen af Margrethehaven. Det bliver eksempelvis fortalt, at der har været og fortsat vil være en del midlertidige udlejninger af boliger, hvilket ifølge Maria Elborg Noer og Villy Sørensen kan have betydning for, hvilke beboere, der involverer sig i aktiviteter i Margrethehaven og hvordan stedet bliver brugt.

Desuden er der flere klubber (herunder Valbys Mødre og fodboldklubben Valby United), der har mistet deres lokaler på grund af omdannelser relateret til helhedsplanen. Dette italesættes af beboeren Noufissa under fokusgruppeinterview, som siger, at der er kræfter i gang for at få kommunen i tale i forhold til dette: *“(...) den der fodboldklub de mangler et lokale. Og vi knokler lige nu. Jeg tænker bare, vi skal lave noget underskrift til kommunen”*.

Margrethehaven som fysisk facilitet

Margrethehaven er placeret i midten af Folehavekvarteret mellem Vigerslev Bibliotek i syd og vejen ‘Frugthaven’ mod nord. Øst for byrummet ligger den lokale kirke Margrethekirken og mod vest er der midlertidige plejeboliger, som Københavns Kommune planlægger at erstatte med et plejehjem (København Liv, 2024). Selvom det ikke er til at se, fordeler byrummet sig på tre matrikler. Her ejer Københavns Kommune, herunder Vigerslev Bibliotek, den sydlige og den samlet set største matrikel i byrummet, mens den almene boligforening 3B Folehaven ejer den nordlige del.

Balancestien bruges af store og små. Det store græsareal, bede og træer bidrager til et grønt byrum – foto Anne Gravsholt Busck

Udover at omtale Margrethehaven som en park, viser udtalelsen fra Niels Jakubiak Andersen også, at de professionelle interessenter i udformningen af byrummet har været interesserede i, hvad “vi” har brug for. De har altså arbejdet med inklusion af forskellige brugere - en ambition, som har været vigtigt siden projektets start. I forskningsprojektets baselinerapport fra 2023 fremgår det således, at der dengang blev afholdt borgermøder med et specielt fokus på, at alle aldersgrupper skulle repræsenteres i etableringen af det nye byrum (Skytt-Larsen et al., 2023). Anlægsprojektleder, Thea Jeppesen fra Københavns Kommune, fortæller, at ambitionen om et inkluderende design for eksempel kan ses i anlæggelsen af de flisebelagte stier, som muliggør brug af kørestol og rollator.

En nytænkning af belysningen i Margrethehaven var også en del af designprocessen. Hvor der før kun var én høj lygtepæl på boldbanen, er der nu flere lave lyskilder langs stierne. Dette har, ifølge Thea Jeppesen, været med til at skabe øget tryghed i byrummet, da lyset fra den ene høje lygtepæl kom til at bevirke, at de andre dele af byrummet var mørke, mens den nuværende belysning medfører lys i hele byrummet.

Allerede før etableringen af Margrethehaven blev der initieret nogle forsøg på at åbne byrummet op fysisk. Et højt hegn og noget kratbevoksning ved kirken blev ryddet, ligesom “Slangen”, en mosaikskulptur, som dannede en barriere mod vejen tættest på biblioteket, blev fjernet (Skytt-Larsen, 2023). Det åbne byrumsdesign er videreført i Orangeriet, der med store vinduer og gennemsigtige skydedøre på alle facader giver mulighed for at se både ind i og ud af Orangeriet.

Boldbanen er blevet flyttet tættere på biblioteket og i samme ombæring gjort mere åbent i kraft af lavere bander. Det åbne design af banen er dog ikke kun blevet modtaget positivt af beboerne. Under Folehavefestivalen fortæller en gruppe drenge, hvordan de har mistet et par bolde, fordi de lave bander på banen medvirker, at de let kommer til at skyde bolden ud på vejen, hvor den er blevet kørt over.

Den nyanlagte boldbane ligger tættere på vejen end tidligere, og har lave bander – foto Emilie Hippe Brun

Flere brugere, som vi mødte både til indvielsen og under det efterfølgende feltarbejde, er ikke kun bekymrede for bolde, men beskriver, hvordan det at ‘Slangen’ er blevet fjernet har medført problemer med trafiksikkerheden. At denne barriere er blevet fjernet, har medført, at en deltager til indvielsen nu oplever Margrethehaven som *“(...) meget åbent og ikke sikkert. Børn kan løbe ud på vejen”*. Bekymringen over børnenes trafiksikkerhed har kommunen forsøgt at adressere gennem trafiksanering og skabelsen af en mere sikker skolevej for cyklister og gående på Kirsebærhaven.

Margrethehaven som byrum

Margrethehaven som *“et samlingssted”* og *“et mødested”* er beskrivelser, der går igen fra de officielle indvielsestaler til vores samtaler med såvel beboere, brugere og professionelle aktører. Maria Elborg Noer har således en vision om at Margrethehaven bliver et *”samlingspunkt for hele Folehavekvarteret”*, ligesom Villy Sørensen siger, at det skal være et *”samlingspunkt for vores fællesskab og aktivitet og liv”*, og Anna Hassel beskriver Margrethehaven som beboernes *”naturlige mødested”*. Det tyder på, at visionen om at skabe et nyt mødested, er lykkedes. Under vores fokusgruppeinterview med beboere bliver Margrethehaven for eksempel beskrevet som *”et godt samlingspunkt”* og som et *”træfpunkt”*. Ligeledes beskrev nogle af de besøgende til indvielsen Margrethehavens potentiale som mødested, især på grund af grillområdet og arrangementer med fællesspisning i Orangeriet.

I voxpop fremgår det, at fem adspurgte allerede har fået nye bekendte via deres besøg i Margrethehaven, mens flere andre fortæller, at de hilser på fremmede og snakker lidt, hvis de for eksempel mødes, når de leger med deres børn ved gyngerne. Der er desuden flere, som nævner, at arrangementer i Orangeriet vil kunne skabe potentiale for møder, også med mennesker, de ikke kender i forvejen. Under fokusgruppeinterviewet fortæller beboeren Noufissa i øvrigt, at Margrethehaven er et sted, hun går hen og møder sine naboer *“uden aftale – alle kommer bare”*. Det skal dog nævnes, at der allerede før etableringen af Margrethehaven, var en tendens til at beboerne i Folehaven snakkede med hinanden. Det fremgår af forskningsprojektets baselinerapport, at over halvdelen (57%) af de adspurgte beboere talte med nye mennesker, når de bevægede sig rundt i Folehaven (Skytt-Larsen et al., 2023, s. 16).

Margrethehaven er også et sted, hvor de omkringliggende aktørers, herunder kirkens, bibliotekets, Mit Kvarters og boligforenings, engagement mødes og udkrystalliseres i fælles store events som Folehavefestivalen, fastelavn og gadeteaterfestival. Et samarbejde, som ganske vist har eksisteret længe før Margrethehaven, men som ifølge Anna Hassel har fået mere retning i forbindelse med planlægning og etablering af det nye byrum. Selvom mange af initiativerne fandtes i forvejen, mener Villy Sørensen, at Margrethehaven er *“(…) med til at fastholde og udbygge nogle af de fællesskaber, der også har været tidligere”*. Margrethehaven bliver således beskrevet som et samlende byrum og et sted, hvor beboere, besøgende og aktører kan mødes over grillaftener, gyngeture og store planer for området. Denne beskrivelse passer godt med den generelle beskrivelse af 3B Folehaven som et område, hvor fællesskab og samarbejde på tværs af aktører hersker. Spørgsmålet er dog, om Margrethehaven skal forstås som et nyt mødested, eller snarere som et nyt byrum, der skaber rammerne for en fortsættelse af en allerede eksisterende kultur i boligområdet.

Udkik gennem de store glasfacader i Orangeriet – foto Emilie Hippe Brun

Som nævnt, er Margrethehaven rent fysisk blevet mere åben med lavere hegn og et orangeri lavet af glas, hvilket også påvirker den måde, byrummet opleves af de besøgende. Orangeriet og dets glasfacader er et godt eksempel på, hvordan det åbne opleves både inviterende og trygt. Maria Elborg Noer beskriver, hvordan det, at kunne kigge ind i det nye orangeri, gør at man dels *"(...) føler sig tryk derinde, når man er der, men også at folk udefra kan se hvad der foregår, og får lyst til at gå derind"*. Dette bakkes op af beboeren Maria, som deltog i fokusgruppen for beboere, som beskriver, hvordan glasfacaderne gør Orangeriet indbydende. Hun uddyber *"Det er åbent, så man har jo lidt lyst til at se hvad det er. (...) ser man nogen man kender derinde, så kan man lige gå ind og hilse. Det indbyder det til"*. Oplevelsen af Margrethehaven som ikke blot et åbent og inviterende byrum, men også et trygt et af slagsen, går igen i både samtaler og voxpop. Noufissa beskriver ligeledes i fokusgruppeinterviewet, hvordan Folehaven var utryg for 10-12 år siden *"(...) men nu er man så tryk"*. Dette bakkes op af Maria, som fortæller, at Margrethehaven ikke længere er utrygt men *"(...) man har et godt overblik"*, ligesom en af deltagerne i Folehavefestivalen kobler det åbne med det trygge, og generelt er begejstret for det nye sted.

Det åbne design i Margrethehaven er dog sandsynligvis ikke eneårsag til, at trygheden er stigende, eftersom Folehaven siden 2018 har været en del af Københavns Kommunes tryghedspartnerskab

(Københavns Kommune, 2021). Derudover har der, ifølge Iben Ravn, børnekulturkonsulent i Københavns Kommune, været en god og tryghedsskabende proces i gang i Folehaven, siden hun begyndte at samarbejde med aktører i Folehaven i 2002. Hun peger på både Mit Kvarter, Områdefornyelsen og biblioteket som vigtige årsager til den positive udvikling, og bakkes op af Maria Elborg Noer, som desuden nævner boligforeningens store fokus på boligsocialt arbejde.

Margrethehaven opfattes altså af flere som et trygt og inviterende mødested. Som nævnt ovenfor bliver det nu også omtalt som en park, hvor det tidligere i højere grad fungerede som en legeplads. Denne forandring, fra legeplads til park, bliver dog ikke set som værende entydig positiv, hvilket uddybes i afsnittet ”Margrethehavens brugere og brug”. En del af kritikken lyder på at ”ikoniske elementer” som ‘Sneglen’ og ‘Slangen’ har måttet vige pladsen for det mere moderne design. Hvorvidt Orangeriet eller andre elementer i Margrethehaven kan få status af ”ikoniske” for Folehavekvarteret, må tiden vise.

Drift af Margrethehaven og formelt ejerskab

Margrethehavens areal er, som tidligere beskrevet, fordelt på tre matrikler, formelt ejet af hhv. 3B Folehaven og Københavns kommune. Denne ejerfordeling viser sig i driften af området som på sigt skal opdeles mellem de to ejere. Driftsmodellen for Margrethehaven beskrives i en mail tilsendt fra Københavns Kommune, hvori det fremgår, at den nordlige del skal driftes af 3B’s driftspersonale og den sydlige del skal driftes af Park, Kirker og Renhold under Københavns Kommune. Thea Jeppesen fortæller om den igangværende proces, som grundet forandringer af projektets karakter har medført ændringer i forhold til driften: *“Ja, jeg overdrager det også til vores drift [Københavns Kommune]. Og jeg overdrager det også til 3B Folehavens drift. (...) der er sket nogle ændringer siden man besluttede det projekt. Så skal man lige pludselig overdrage det på en anden måde. Det er jeg i gang med. Det tager lidt tid”*. Indtil videre ligger den gartneriske drift dog hos en eksterne anlægsgartner, som har ét års plejegaranti.

For Orangeriet er spørgsmålet omkring drift endnu ikke afklaret, hvilket helt konkret betyder, at der for øjeblikket kun er en enkelt nøgle til at låse op med, og at ansatte fra Mit Kvarter skal være til stede hver gang bygningen benyttes. I forskningsprojektets baselinerapport fremgår det, at Orangeriet oprindeligt skulle driftes af Kirsebærhavens Planteskole (Skytt-Larsen et al., 2023). Planteskolen arbejdede med at engagere borgere i det frivillige arbejde omkring driften af planteskolen og en café, som skulle ligge i Orangeriet. Derudover var der en proces i gang, om at involvere de omkringliggende

institutioner for at sikre en socialt bæredygtig drift. Idet Planteskolen endte med ikke at blive til noget, arbejdes der altså stadig på en model, for øjeblikket med Mit Kvarter som primus motor. Dette er ifølge flere interessenter ikke bæredygtigt i det lange løb, og Maria Elborg Noer fortæller, at Mit Kvarter har ansat en ny medarbejder til at arbejde på at udvikle en bæredygtig driftsmodel for Orangeriet, så det på sigt skal kunne eksistere uden for meget indblanding fra Mit Kvarter eller andre professionelle aktører.

Idet Orangeriet er placeret på Boligforeningen 3B's matrikel er processen blevet yderligere kompliceret af, at der også er kommet fokus på spørgsmål af mere juridisk karakter. Det drejer sig om, hvem der lovmæssigt må benytte Orangeriet, når nu det er bygget på almen grund. Her fortæller Maria Elborg Noer, at en chefkonsulent fra 3B har oplyst dem om, at beboere fra det nærliggende villakvarter ikke bare kan benytte Orangeriet. Det er dog tydeligt, at interessenterne fra fokusgruppeinterviewet ønsker, at Margrethehaven og dermed Orangeriet skal være et område for alle - både beboere i 3B Folehaven og de omkringliggende boligområder.

Nyanlagte bede og træer – foto Anne Gravsholt Busck

Orangeriet set indefra - foto Emilie Hippe Brun

Den gartneriske drift er altså på plads, både på kortere og længere sigt. Udfordringen ligger lige nu i at skabe en bæredygtig driftsmodel, hvori Margrethehaven - og i særdeleshed Orangeriet - kan blive driftet, så foreninger, private og aktører fra området, kan bruge stedet mere frit og opnå et medejerskab over deres nye byrum.

Medejerskab

Selvom modellen for driften af Margrethehaven ikke er på plads, nævner Villy Sørensen og Maria Elborg Noer, at de har en oplevelse af, at folk gerne vil bruge det nye byrum og være med til de arrangementer, der planlægges. De mener dog stadig, at det er for tidligt i processen til at beboerne er begyndt at tage et mere direkte ejerskab over Margrethehaven. Denne holdning udtrykkes også af beboeren Maria i fokusgruppeinterviewet, som siger: *“Man ser, hvad andre bruger det til, og hvad der er indtil videre, og har man selv noget, man kunne byde ind med. Men fordi det er så nyt, så skal det lige løbes i gang”*. Det tyder på, at følelsen af medejerskab vil komme til at spire med tiden. Der findes nemlig allerede en udbredt følelse af ansvar for det nye sted. Marie Elborg Noer eksemplificerer dette med en fortælling om Orangeriet, hvor nogle unge en aften var kommet uretmæssigt ind og havde tændt terrassevarmere indenfor. Det blev dokumenteret med film og billeder optaget af naboerne fra de omkringliggende boliger og sendt til Mit Kvarter. Ifølge Maria Elborg Noer siger det noget om, at beboerne *“(…) er stolte af det sted, der er bygget der. Det der er noget, der er vores, og vi skal passe på det”*. Det siger også noget om, at Orangeriet ses som en del af Mit Kvarter, da det var til netop dem, de bekymrede beboere henvendte sig. I tråd med dette fortæller beboerne Noufissa og Jakob i fokusgruppeinterviewet, at det også naturligt var Mit Kvarter de rettede henvendelse til, da de havde idéer til aktiviteter i Orangeriet.

Der er god udsigt fra 3B Folehavens boliger til det nye Orangeri – foto Emilie Hippe Brun

Udover den begyndende følelse af medejerskab hos individuelle beboere, fortæller Filmon Nørgaard-Gebru, Kulturanvarlig i den boligsociale helhedsplan Mit Kvarter, at en række foreninger og frivillige initiativer i Folehavekvarteret også ønsker at bruge Margrethehaven og Orangeriet: *“Der er rigtig meget lyst til at lave noget på tværs af de her foreninger og bruge Orangeriet som en base for at lave de her aktiviteter. På samme måde er forventningen også, at andre foreninger kan lave sportsaktiviteter her på pladsen og have det som base”*. Han fortæller, at Folehavens Maddamer allerede har benyttet Orangeriet til fællesspisningsarrangementer, og at de planlægger et samarbejde med den lokale mad-virksomhed ‘Oh My Ghana Food’ i forbindelse med Folehavefestivalen.

Sammen med flere andre interessenter peger Filmon Nørgaard-Gebru på, at Folehavekvarteret er kendetegnet ved et stærkt netværk af frivillige og et foreningsliv med lokal forankring. Der er en god sandsynlighed for at disse kommer til at opleve et medejerskab af Margrethehaven, men da den bæredygtige driftsmodel endnu mangler, er byrummet stadig kun i nogen grad indtaget af de lokale foreninger og beboere.

Indtil videre er det endelige ansvar og initiativ altså hos Mit Kvarter, både på grund af de formelle rammer beskrevet ovenfor, og fordi brugerne oplever netop Mit Kvarter som stedets facilitatorer. Alligevel kan det mærkes, at beboere og foreninger, i kraft af deres tilhørsforhold og lokale forankring i Folehaven, allerede i nogen grad oplever, at Margrethehaven også er deres sted. De lokale, både på individ og foreningsplan, ser således ud til at være klar til at tage stedet i brug, når den bæredygtige driftsmodel for, hvordan de kan anvende det, endeligt er på plads.

Facilitering af aktiviteter i Margrethehaven

På det store grønne udendørsområde i byrummet er der ikke planlagt faciliterede aktiviteter på ugentlig basis, og det er i høj grad selvdrevne aktiviteter, der finder sted. Dog med undtagelse af nogle større årligt tilbagevendende arrangementer, som f.eks. Folehavefestival og Københavns Gadeteaterfestival. Disse aktiviteter har været afholdt i Folehavekvarteret igennem mange år, men nyder godt af det fornyede byrum. Således fortæller Iben Ravn, at 750 mennesker besøgte gadeteaterfestivalen, hvilket var muligt fordi Margrethehavens areal nu er dobbelt så stort, som før det nye byrum blev etableret. Til de store arrangementer kommer der besøgende langvejsfra. Under Folehavefestivalen talte vi, som nævnt, med lokale beboere fra 3B Folehaven, villakvarteret og resten af Valby. Men også med besøgende fra Brøndby, Gentofte, Farum, Nordvest, Nykøbing Falster, Amager og endda en enkelt fra Næstved. Gennemgående for disse respondenter sås dog, at de alle havde en direkte tilknytning til Folehaven eller de finansierende fonde.

Folehavefestivalen er en årligt tilbagevendende og populær aktivitet i Margrethehaven – foto Christine Benna Skytt-Larsen

Aktiviteterne i Margrethehavens indendørs facilitet, Orangeriet, foregår indtil videre udelukkende som faciliterede aktiviteter, hvor den boligsociale helhedsplan Mit Kvarter, grundet ejerformen, er den primære vært. Der er en del tilbagevendende aktiviteter i Orangeriet, for eksempel står den lokale forening Almen Virke for en brætspilscafé hver mandag, mens KFUMs landsdækkende indsats, Social Drive Out, faciliterer en café med gratis mad og kaffe hver onsdag eftermiddag. Maria Elborg Noer fortæller desuden, at den tilstødende kirke, Margrethekirken, snart starter ældre café i Orangeriet, ligesom biblioteket vil afholde tilbagevendende læsecaféer.

I flere voxpop udtrykkes en positiv indstilling overfor de faciliterede arrangementer i Orangeriet og en lyst til at deltage i de ting, der foregår i det nye byrum. Allerede nu hjælper beboere fra området for eksempel til, når der er åben café, hvor de, sammen med udefrakommende aktører og Mit Kvarter, serverer kaffe og hjælper med at holde caféen åben.

Denne form for facilitering stemmer overens med den forventning, beboerformand Villy Sørensen udtrykte allerede i efteråret 2021, 3,5 år før indvielsen af Margrethehaven, da han talte om, hvordan han forventede, at beboere og besøgende ville bruge det nye byrum: *“(...) det kommer ikke af sig selv. Der er nogen, der bliver nødt til at tage initiativ (...) man skal dyrke det, så det kommer i fuldt flor, ellers kommer der ikke noget ud af det, det ved man jo godt”* (Skytt-Larsen et al., 2023, p. 24).

Det tyder ikke på, at der mangler initiativ, og ifølge interessenterne, er der utroligt mange ideer til aktiviteter blandt beboere såvel som de nærliggende institutioner, kirke og bibliotek. Maria Elborg Noer siger således: *“(...) med alt det, som folk gerne vil, så kunne der være åbent 16 timer i døgnet, ugens syv dage (...) Ideerne mangler ikke. Lysten til at bruge det mangler ikke. Men modellen, der kan finansiere det - rumme det – mangler”*.

Selvom der allerede foregår en række faciliterede aktiviteter i Orangeriet, og beboere og foreninger udtrykker ønske om endnu flere, er der ifølge Villy Sørensen, grundet den kommende fysiske helhedsplan, en mindre grad af foreningsliv og fællesskab i 3B Folehaven nu, sammenlignet med tidligere. Ifølge ham, kan de kommende store forandringer i Folehaven være årsag til at der i højere grad ansøges om at bruge Orangeriet til private arrangementer end åbne fælles aktiviteter. Dette bekræftes af Maria Elborg Noer, som fortæller, at de mange midlertidige lejekontrakter muligvis har indflydelse på dette: *“(...) det er også mennesker, der ikke har samme tilhørsforhold til området. Og dermed heller ikke det samme engagement til at gå ind og sige, at ‘jeg vil gerne være med til at drive en strikkeklub, fordi det brænder jeg helt vildt for, og jeg er god til det’. Fordi de er ude igen om to måneder. Så det udfordrer det”*.

Der foregår altså en del faciliterede aktiviteter i Margrethehaven, både årligt og ugentligt tilbagevendende. Faciliteringen varetages af mere eller mindre lokale aktører herunder Margrethekirken, 3B Folehaven, Mit Kvarter og KFUM. Beboere i Folehaven deltager i de faciliterede arrangementer og er desuden interesserede i at holde egne private arrangementer i Orangeriet. På grund af den kommende fysiske helhedsplan ses dog allerede nu en gruppe af beboere med kortere lejekontrakter, og derfor en mindre tilknytning til Folehaven, hvilket ifølge interessenterne resulterer i mindre incitament blandt beboerne til selv at facilitere åbne aktiviteter i Margrethehaven.

Margrethehavens brugere – og hvordan Margrethehaven bruges

Fra forskningsprojektets baselinestudie fremgår det, at Margrethehaven allerede før sin renovering og indvielse i maj 2025 fungerede som en central plads i Folehavekvarteret med høj brugsfrekvens af forskellige befolkningsgrupper, som på daværende tidspunkt blev benævnt Pladsen (Skytt-Larsen et al., 2023). Pladsen blev benyttet af beboere fra 3B Folehaven såvel som fra det bredere Folehavekvarter og resten af Valby til både gennemgang og ophold, især af børn og unge i følgeskab med forældre eller institutionspersonale. Da Margrethehaven er omgivet af de samme institutioner, gør denne type brug

sig stadig gældende. Observationsstudierne bekræfter et billede af stor gennemgang og passage, særligt om morgenen og eftermiddagen i forbindelse med aflevering og afhentning af børn i skole og daginstitutioner. Tilsvarende lægger Margrethehaven, ligesom det var tilfældet under Baselinestudiet, stadig areal til store arrangementer og events. Den observerede brug af Margrethehaven er således præget af tidligere brugsmønstre og traditioner, der bygger på en lang historie og en særlig forståelse af Folehavekvarteret og Margrethehaven som sted.

Flere forandringer i brugen af byrummet ses dog også. Blandt andet beskriver en mor ved en samtale under Folehavefestivalen, at hun nu aktivt vælger Margrethehaven som daglig rute, når hun skal aflevere sit barn i daginstitution, netop fordi hun synes, at byrummet er så fint. Også Kirsebærhavens Skole har taget byrummet i brug på en ny måde. Flere børn fra skolen fortæller til Folehavefestivalen, at udskolingen bruger Margrethehaven i både frikvarterer og idrætsundervisning, ligesom en lærer bruger byrummet som et roligt læserum med et barn i en undervisningssituation. Uden for skoleregi bruges Margrethehaven til blandt andet leg. Både pædagoger og familier med børn stopper på vej gennem byrummet for at lege, før de fortsætter videre. Generelt bruges Margrethehaven meget til leg, især af børn fra 3B Folehaven, men også af børn fra villakvarteret og børn fra andre dele af lokalområdet med tilknytning til skolen. Således viser vores observationsstudier og voxpop, at mange bruger Margrethehaven til at spille bold, lege og bruge balancestien og gynger - både med andre børn, forældre og bedsteforældre - enten dagligt eller på ugentlig basis.

Fodbold på plænen – foto Anne Gravsholt Busck

Byrummet er blevet åbnet op – foto Mollie Ethelberg Rasmussen

Til trods for at Margrethehaven stadig bruges af børnefamilier til leg, fremgår det af samtaler med brugere, at der eksisterer et udtalt savn og en nostalgi for den tidligere legeplads, der populært omtales som 'Byggeren'. Det er særligt småbørnsfamilier fra 3B Folehaven, der udtrykker dette savn. Margrethehaven, som den ser ud nu, beskrives for eksempel i en voxpop som "*mere voksen*" og flere nævner, at legepladsen har ændret karakter og ikke længere kan bruges af mindre børn, blandt andet fordi der mangler legeredskaber til de små. En pædagog, der selv bor i de almene boliger, går så vidt som til at sige, at "*De har taget min barndom fra mig*". Sagnet til den tidligere legeplads var meget udtalt ved indvielsen af Margrethehaven, hvor 14 ud af 64 respondenter nævner, at de savner eller mangler de tidligere legefaciliteter. Her giver flere udtryk for, at de bruger eller regner med at bruge Margrethehaven mindre end tidligere, netop fordi der ikke længere er en legeplads henvendt til de helt små børn. En mor beskriver blandt andet, at børnene i højere grad skal aktiveres af de voksne på den nye legeplads.

Selvom flere savner 'Byggeren', er der nuancer i dette. En beboer fra villakvarteret "*savner Slangen i nogen grad*", men er generelt glad for forandringerne i byrummet. Flere andre beskriver, at legepladsen nu ganske vist er mere henvendt til de større børn, men at det ikke gør noget, da der er flere andre legepladser i nærområdet. Andre fortæller, at de til trods for deres savn til den gamle legeplads, også mener, at der har været behov for et sted henvendt til de større børn, og at Margrethehaven er blevet et fint og flot sted. En ældre kvinde, der plejede at komme i byrummet med sine børnebørn, forklarer at hun havde været bekymret for at 'Slangen' skulle fjernes, men hun var endt med at blive glad for resultatet og synes, at det er positivt, at der er blevet "*åbnet op*". Selvom mange småbørnsforældre fortæller, at de nu bruger byrummet mindre, møder vi også en mor til et 3-årigt barn, der elsker byrummet, og synes, at det er helt fantastisk. Hun fortæller, at hendes datter vil hen og lege i Margrethehaven hver dag, når hun bliver hentet i daginstitution.

Vores data peger på, at nostalgien omkring 'Byggeren' var størst omkring Margrethehavens indvielse i maj 2025, men at savnet er blevet mindre udtalt med tiden og fremstår mere nuanceret fire måneder senere, under vores feltfase i september 2025. Dette peger på, at det nye byrum muligvis bare skal "opdages" og tages i brug, så en indledende skepsis kan overdøves af byrummets andre gode kvaliteter. Det er især beboere med en lang historie og tilknytning til byrummet, der føler et stort savn. Dette kan antyde, at nye og yngre brugere - også børnefamilier - i fremtiden ikke kommer til at være præget af samme savn og nostalgi, som de besøgende, vi møder nu.

Skiftet fra legeplads til et mere parklignende byrum har medført, at brugen af Margrethehaven har fået en mere rekreativ karakter. I nogle voxpop udtrykkes der glæde over at kunne følge med i udviklingen i de mange grønne bede, ligesom flere beskriver, hvordan de går tur, træner og mødes med venner for at snakke. En ældre kvinde fortæller endda, at hun kommer i haven og gynger, da det hjælper mod hendes gigt. Denne type brug foregår for mange på daglig eller ugentlig basis, og ses særligt blandt beboerne fra de almene boliger. Brugere uden for det umiddelbare lokalområde beskriver dog også en lignende, men mere lejlighedsvis brug af byrummet. Heriblandt en beboer fra Grønttorvet, der bruger Margrethehaven 2-3 gange om måneden sammen med sine børn, til at læse bøger fra biblioteket eller for at mødes med sine venner og gå tur eller grille.

Byrummets mere rekreative karakter gavner blandt andet det ældre beboersegment. I forbindelse med et arrangement i kirken ses mange ældre passere igennem haven. Flere tager ophold på bænke og snakker sammen, inden de fortsætter til kirken. Gennemgang og passage har, som nævnt, altid været kendetegnende for byrummet, men med byrummets nye design og ældrevenlige indretning, herunder de flisebelagte stier, er brug af rollator nemmere, og byrummet bliver således mere tilgængeligt for gangbesværede.

Indretningen af Margrethehaven betyder, at der er plads til både børn og ældre. Den større integration af ældre borgere i byrummet, eksemplificeres af Thea Jeppesen, som fortæller om en ældre kvinde, der kommer i Margrethehaven dagligt for at kigge på børnene, der spiller rundbold. Denne type brug understøttes også af en samtale med en kvinde på 96 år, der ved Margrethehavens indvielse fortæller, at hun allerede er begyndt at komme i byrummet for at sidde og se på børnene, der spiller bold på den nye boldbane. Den øgede benyttelse af Margrethehaven af ældre borgere, peger yderligere mod en vigtig tematik vedrørende integration på tværs af generationer. Til dette forklarer Thea Jeppesen, at følelsen af fællesskab kan opstå, uden at der behøver at foregå en egentlig interaktion mellem borgerne. Hun fortsætter sin fortælling om den ældre kvinde, der ser børnene spille rundbold: *“Hun har kastet bolden hen til dem et par gange. Så havde hun også mødt nogle drenge, som havde løbet på stenene herovre [balancestien af sten og bjælker] (...) Og så kiggede hun på dem, og roste dem for hvor gode de var. Så havde de sagt, kunne du tænke dig at prøve? Hun er 80-82 år gammel (...) Så hjalp de hende, og nu tog hun den sti hver dag.”* Thea forklarer videre, at mødet mellem ældre, børnefamilier og børn kan lade sig gøre her *“(...) fordi der er muligheden for, at du kan sidde på afstand og betragte. Du kan også interagere i mindre skala, men du kan faktisk sidde på en bænk og føle, at du er en del af noget større”*.

Margrethehaven er blevet åbnet op og mere parklignende i sit udtryk – foto Mollie Ethelberg Rasmussen

Margrethehaven har altså umiddelbart ikke ændret funktion eller brugerskare i forbindelse med større begivenheder, med undtagelse af at det større areal giver endnu bedre plads til mange besøgende, og de største forandringer i brugen af byrummet ses således i den daglige eller ugentlige brug. Her er der sket en større integration af ældre beboere, og en mere rekreativ brug af byrummet, samtidig med at de yngste børn i nogen grad har bevæget sig mod andre legepladser i nærheden. Samtidig trækker Orangeriet besøgende til Margrethehaven, hvilket er en tydelig forandring i brugen af byrummet, der ikke førhen var samlingspunkt for ugentligt faciliterede aktiviteter. Brugere af byrummet er dog stadig primært fra lokalområdet, og visionen om, at byrummet ville kunne integrere Folehavekvarteret med resten af København, er endnu ikke lykket til fulde, til trods for et udtalt ønske om dette ved projektets opstart.

Forventet fremtidig brug af byrummet

Det nye byrum har nu været i brug en enkelt sommer, og selvom der blandt brugere og interessenter er store forventninger til fremtiden, er den danske vinter, den ufærdige driftsmodel og Helhedsplanen tre store ubekendte.

Som tidligere nævnt, spiller Orangeriet en central rolle i Margrethehaven og der er allerede stor interesse for at bruge det fra både kulturinstitutioner, foreninger og beboere. Mens nogle aftaler er faldet på plads, er meget endnu uvist i forhold til brugen i fremtiden. Maria Elborg Noer peger på, at de befinder sig i en *”eksperimenterende fase med, hvad huset [Orangeriet] kan, hvad for nogle behov vi hører, og hvad andre aktører kan komme ind og være med til at løfte her”*. Flere aktører, herunder kirken og biblioteket har allerede planlagte aktiviteter i Orangeriet og der arbejdes med hvordan endnu flere fremover kan få mulighed for benytte Orangeriet. Maria Elborg Noer beskriver, hvordan dette kunne se ud: *”Hvordan er det så, det skal køre? Det er jo det, vi er ved at finde ud af. Men det kunne jo være fedt, hvis der var en café, der solgte et varmt måltid mad hver dag, eller man kunne købe kaffe og en lille plante, og så kunne områdets lokale leje det til oplæg”*. Hun fortsætter: *”Det er drømmen, at der er lavet en forening, der består af frivillige herude fra, som driver det [Orangeriet], som har sit eget CVR-nummer, som kan søge midler til aktiviteter, og hvor folk kan komme og sige, jeg vil gerne holde det her, kan jeg få lov til det?”*. Villy Sørensen er enig og siger, at man i boligforeningen også har et ønske om, at beboerne i området overtager stedet, men at de er bevidste om, at der stadig skal købes arbejdskraft, der udleverer nøgler og ordner de praktiske ting.

Under fokusgruppeinterviewet med interessenter diskuteres den rette balance mellem frivillighed og ansættelse af professionelle til at facilitere stedet på bæredygtig vis. Iben Ravn lægger vægt på sårbarheden ved manglende professionelle, hvor det er svært at mobilisere de nødvendige ressourcer kontinuerligt udelukkende ved frivillighed, mens Villy Sørensen argumenterer for, at professionalisering kan betyde, at de frivillige trækker sig fra ansvaret.

Blandt beboerne findes der også forskellige ønsker for fremtidig brug af Orangeriet. Således fortæller flere, at de håber at kunne bruge det til private arrangementer, så som fødselsdage og studentergilder, hvilket også Line Barfod i sin tale til indvielsen af Margrethehaven, fremhævede som et af stedets funktioner. For andre beboere er der et udtalt ønske om daglig cafedrift i Orangeriet, hvoraf flere fortæller, at det er noget, som virkeligt mangler i lokalområdet, og én siger, at han troede, at det netop var det, som var planen med Orangeriet.

Der er altså mange ting der skal tages hensyn til i den driftsmodel, som Mit Kvarter arbejder på. Maria Elborg Noer konkluderer, at det er en kompleks opgave at få skabt de nødvendige praktiske og organisatoriske strukturer omkring en sådan model. Hun siger: *"(...) det er en proces. Og den er ikke 'bare', selvom det lyder så nemt"*.

Orangeriet er ikke bygget som et helårshus, men på en måde som ikke kræver så mange ressourcer – foto Emilie Hippe Brun

Margrethehavens første sommer har været præget af arrangementer og aktiviteter, men spørgsmålet er hvordan Orangeriets udformning passer ind i det danske vinterklima. Filmon Nørgaard-Gebru udtrykker, at han kunne have ønsket sig, at Orangeriet havde været et helårshus, så der havde været mulighed for at facilitere aktiviteter hele året. Tilsvarende siger beboeren, Noufissa at hun regner med, at Margrethehaven primært vil være et sted, hun bruger om sommeren, da hun ikke mener man kan sidde der om vinteren. Margrethehaven og Orangeriet opfattes altså af flere som et sommermødested. Niels Jakubi Andersen forklarer dog, at arkitektvirksomheden Næstes argument for at bygge Orangeriet, som det står, er *"at vi må gentænke, hvordan vi bygger i en klimakrise"*. Hensigten med Orangeriets design har været at skabe en ny type af rum for sociale fællesskaber, hvor krav om et lavt ressourceforbrug var tænkt ind. Han fortæller: *"Jeg forstår behovet for at have et helårshus, men i det store perspektiv er vi rigtig mange, der er nysgerrige på, om man kan bygge på en måde, som*

ikke kræver så mange ressourcer og ikke trækker så meget energi, og stadigvæk faktisk få dækket en stor del af et årligt behov. Så skal brugerne på en eller anden måde omstille sig i nogle tilfælde. (...) Nogle andre former for aktiviteter, måske virkelig socialt værdifuldt sammenhold, som sker fordi man har nogle begrænsninger". Han siger dog samtidig, at det vil være problematisk, hvis det resulterer i, at Orangeriet ikke er anvendeligt store dele af året, og ser det som en slags forsøg, hvor brugerne nu er med til at teste, om det kan leve op til forhåbningerne. Villy Sørensen og Filmon Nørgaard-Gebru fortæller, at de netop er i gang med denne proces nu, hvor man tænker i stadig at anvende Orangeriet over vinteren, men ikke så ofte og til kortere events. F.eks. har de allerede haft succes med at anvende Orangeriet til en fastelavnsfest i februar 2025, før den officielle åbning. Hvorvidt Orangeriet kan stå distancen over vinteren, afhænger altså af brugere og arrangørers evne til at omstille sig og selvfølgelig temperaturen. Men med en vellykket fastelavnsfest i februar, ser det lyst ud.

Som nævnt står Folehaven overfor en omfattende renovering i forbindelse med den fysiske helhedsplan (Boligforeningen 3B, 2021). Villy Sørensen siger i den forbindelse *"Det vil betyde noget, for pladsen er her jo, men det vil alligevel betyde noget, at der ikke er den der stabile beboersammensætning. Vi sad og drøftede det her for nylig på vores afdelingsmøde, at det var ærgerligt, at der ikke var de der gode, stabile, frivillige, der altid har været. De er jo flyttet væk".* Der findes altså en frygt for, at den fysiske helhedsplan vil medføre, at boligområdets stærke tradition for frivillighed svækkes hvilket kan få negative konsekvenser for det fællesskab, der kunne være skabt omkring Margrethehaven. Ifølge Maria Elborg Noer er Margrethehaven, netop på grund af den fysiske helhedsplan, vigtigere end nogensinde. Hun siger: *"Jeg tror faktisk også, at stedet her bliver endnu mere nødvendigt i forhold til at være mødestedet om noget at være fælles om, fordi man er i en periode, hvor meget er under opbrud (...) man flytter ind og ud, og nye kommer til. Så det kan spille en central rolle i at sikre en sammenhængskraft og fastholde nogle af de kræfter, der er herude, de frivillige kræfter, og nogle af de netværk og foreninger, der er her, og der er mange jo"* Hun konkluderer, at Margrethehaven *"(...) kan blive stedet, der holder det sammen, i årene, der kommer"*.

Konklusion

Margrethehaven blev indviet på en fin solskinsdag, torsdag 8. maj 2025, men var et byrum, der i høj grad allerede var taget i brug af lokale beboere. Margrethehaven ligger nemlig, midt mellem flere socialt aktive institutioner nemlig 3B Folehaven boligforening, Kirsebærhavens Skole, Margrethekirken og Vigerslev Bibliotek, og var også før Fælles Rum-kampagnen et sted, som blev brugt meget, både til gennemgang, hverdagsleg og store arrangementer.

Omdannelsen af området er således ikke gået ubemærket hen. En stor gruppe brugere ser det mere åbne design i Margrethehaven som noget, der er med til at skabe tryghed og overblik, ligesom det mere ældrevenlige design betyder, at gangbesværede nu har lettere ved at nyde områdets liv og planter. Men for nogle brugere, især forældre til mindre børn, har det at fjerne hegn og barrierer skabt bekymringer for manglende trafiksikkerhed, ligesom den gamle og mere småbørnsvenlige legeplads er savnet midt i det mere parklignende og gennemtænkte byrum.

Hvad angår driften af især Orangeriet er der stadig nogle ting, der mangler at komme på plads, men allerede nu er der stor opbakning til de mange faciliterede aktiviteter. Det er forventeligt, at brugen af Margrethehaven vil baseres på den store grad af lokalt engagement og frivillighed, som ganske vist eksisterede i Folehaven, allerede inden byrummet blev indviet, men nu har fået et ekstra indendørs mødested i kraft af Orangeriet. Dog kan den kommende fysiske helhedsplan fungere som en bremse for dette, da nogle af de beboere, som tidligere har drevet fællesskaberne i området, risikerer at flytte væk. Men med Maria Elborg Noers ord kan Margrethehaven sagtens *“blive stedet, der holder det sammen”*.

Folehaven er et kvarter, hvor mange taler med nye mennesker, når de møder dem tilfældigt, og med flere faciliterede og ugentligt tilbagevendende aktiviteter i det nye byrum, har disse korte møder potentiale til at udvikle sig til længerevarende sociale relationer.

Forskningsprojektet vil følge Margrethehaven frem til 2028, og det bliver således interessant at studere, hvordan driftsmodellen bliver udformet, hvordan brugen af byrummet vil udvikle sig over tid, og i hvor høj grad, det nye byrum vil kunne bidrage til endnu flere møder og dermed til social integration mellem forskellige borgergrupper, som er målet i *Fælles Rum*-kampagnen.

Referencer

1:1 Landskab (2025): Margrethehaven i Folehaven

<https://1til1landskab.dk/da/project/margrethehaven-i-folehaven>

Boligforeningen 3B (2021): *Temaavis september 2021: Helhedsplan for renovering og fornyelse af Folehaven.*

<https://folehaven3b.dk/Files/Files/Folehaven/Fysisk%20HHP/Folehaven%20Temaavis.pdf>

København Liv (2024) *Stor nedrivning er nødvendig: Nyt plejehjem i Valby bliver 15,5 meter højt - men det er ikke den eneste nyhed.* <https://kobenhavnliv.dk/kobenhavn/stor-nedrivning-er-noedvendig-nyt-plejehjem-i-valby-bliver-15-5-meter-hoejt-men-det-er-ikke-den-eneste-nyhed>

Københavns Kommune. (2021) *Tryghedspartnerskabet Folehaven – Partnerskabsaftale 2022-2025.* <https://www.kk.dk/sites/default/files/2025-02/Folehaven%20Partnerskab%20Partnerskabsaftale%202022-2025.pdf>

Københavns Kommune (2025) *Ændring af skolestruktur og stop af anlægsprojekter på Torveporten, Lykkebo Skole og Kirsebærhavens Skole, Referat af møde i Børne- og Ungdomsudvalget, 18. juni, 2025.* <https://www.kk.dk/dagsordener-og-referater/Børne-%20og%20Ungdomsudvalget/møde-18062025/referat/punkt-3>

Mit Kvarter den boligsociale helhedsplan i Valby og Sydhavnen (udat.) *Medborgerskab og sammenhængskraft.* <https://mitkvarterkbh.dk/aktiviteter/medborgerskab-og-sammenhaengskraft>

Skytt-Larsen, C.B., Carstensen T.A. og Busck, A.G. (2023): *'Haven': Et kommende mødested i Folehavekvarteret, Valby – En baselinerapport fra forskningsprojektet 'Mødesteder som løftestang for social mobilisering i udsatte boligområder.* IGN rapport, marts 2023. Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning, Københavns Universitet, Frederiksberg